

**III AUa 424/19, Cechy prowadzenia działalności gospodarczej. -  
Wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach**  
LEX nr 2825691

**Wyrok**

Sądu Apelacyjnego w Katowicach

z dnia 10 stycznia 2020 r.

**III AUa 424/19  
Cechy prowadzenia działalności gospodarczej.**

**TEZA aktualna**

Do uznania określonej przedmiotowo działalności za działalność gospodarczą konieczne jest łączne zaistnienie trzech jej cech funkcjonalnych: kryterium ekonomicznej klasyfikacji działalności; zarobkowych celach działalności; sposobie wykonywania działalności gospodarczej ze względu na organizację i częstotliwość. Wobe tego nie stanowi działalności gospodarczej działalność wykonywana okresowo i sporadycznie.

---

**UZASADNIENIE**

**Skład orzekający**

Przewodniczący: Sędzia SA Marek Procek (spr.).

Sędziowie SA: Jolanta Pietrzak, Gabriela Pietrzyk-Cyrbus.

**Sentencja**

Sąd Apelacyjny w Katowicach Wydział III Pracy i Ubezpieczeń Społecznych po rozpoznaniu w dniu 10 stycznia 2020 r. w Katowicach sprawy z odwołania J. S. (J. S.) przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R. o podleganie ubezpieczeniom społecznym na skutek apelacji ubezpieczonej J. S. od wyroku Sądu Okręgowego Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Katowicach z dnia 15 października 2018 r. sygn. akt X U 792/18

1. oddala apelację,
2. zasądza od ubezpieczonej J. S. na rzecz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R. kwotę 240 zł (dwieście czterdzieści złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym.

Sędzia Sędzia Sędzia

**Uzasadnienie faktyczne**

Wyrokiem z dnia 15 października 2018 r. Sąd Okręgowy w Katowicach oddalił odwołanie J. S. od decyzji organu rentowego Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R. z dnia 26 stycznia 2018 r. stwierdzającej, że J. S. jako osoba prowadząca pozarolniczą działalność gospodarczą nie podlega od 26 września 2017 r. obowiązkowo ubezpieczeniom: emerytalnemu, rentowym, wypadkowemu oraz dobrowolnie ubezpieczeniu chorobowemu.

Sąd Okręgowy ustalił, iż ubezpieczona J. S. (nazwisko rodowe: Ś.) legitymuje się tytułem zawodowym magistra w zakresie międzynarodowych stosunków gospodarczych w specjalności handel zagraniczny.

W dniu 1 grudnia 2014 r. została zatrudniona na czas nieokreślony w (...) S.A. w restrukturyzacji z siedzibą w B. (woj. (...), powiat (...), gmina B.) i z tego tytułu od dnia 1 grudnia 2014 r. została zgłoszona do ubezpieczeń społecznych i ubezpieczenia zdrowotnego.

W dniu 1 września 2017 r. strony zawarły porozumienie zmieniające dotychczasowe warunki zatrudnienia, obniżając wymiar czasu pracy ubezpieczonej z 40-godzinnego na

19-godzinny, z jednoczesnym obniżeniem miesięcznej płacy zasadniczej brutto w wysokości 4.000,00 zł plus premia uznaniowa na 1.900,00 zł plus premia uznaniowa. Strony ustaliły, że ubezpieczona będzie świadczyć pracę trzy dni w tygodniu, tj. poniedziałek, wtorek i środa.

W wymienionej Spółce ubezpieczona świadczy pracę na stanowisku specjalisty ds. handlu w biurze handlowym.

W dniu 26 września 2017 r. ubezpieczona dokonała wpisu w Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej rozpoczęcia prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej. Adresem głównego miejsca wykonywania działalności jest miejscowość K., ul. (...). Działalność gospodarcza polega na weryfikacji, segregacji i tworzeniu dokumentów związanych z obrotem handlowym odpadami i towarami oraz na weryfikacji i kontroli dokumentów związanych z jakąkolwiek działalnością gospodarczą.

W dniu 28 września 2017 r. skarżąca dokonała zgłoszenia do ubezpieczeń społecznych i ubezpieczenia zdrowotnego od 26 września 2017 r. z tytułu prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej wraz z wnioskiem o objęcie dobrowolnym ubezpieczeniem chorobowym od 26 września 2017 r.

W deklaracjach rozliczeniowych wykazała podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne w wysokości:

- za miesiąc wrzesień 2017 r. - 426,30 zł,
- za miesiąc październik 2017 r. - 10.657,50 zł,
- za miesiąc listopad 2017 r. - 2.557,80 zł.

W dniu 3 października 2017 r. ubezpieczona zawarła z Kancelarią Doradcy (...) M. Z. z siedzibą w O. umowę zlecenia, której przedmiotem było prowadzenie podatkowej księgi przychodów i rozchodów.

W dniu 27 września 2017 r. ubezpieczona zawarła z firmą (...) z siedzibą w K. zwanym "zamawiającym" umowę o prowadzenie usług, której przedmiotem było prowadzenie dokumentacji związanej z gospodarką odpadami, na którą składają się: tworzenie kart przekazania i ewidencji odpadów zwanych dalej (...) i (...), weryfikacja otrzymywanych (...) i (...), sprawozdania dotyczące ilości wytworzonych odpadów przekładane przez zamawiającego we właściwym terytorialnie Urzędzie Marszałkowskim, zwanych dalej "sprawozdaniami odpadowymi". Strony ustaliły, że realizowane usługi dotyczyć będą wyłącznie Zakładu prowadzonego przez zamawiającego zlokalizowanego w K. Umowa zakłada, iż wykonawca będzie pobierał od zamawiającego wynagrodzenie miesięczne w wysokości 500 zł, płatne na podstawie rachunku. Umowa została zawarta na czas nieokreślony.

Do przedmiotu przeważającej działalności firmy (...) z siedzibą w K. należy zbieranie odpadów innych niż niebezpieczne.

W dniu 28 września 2017 r. ubezpieczona zawarła z firmą (...) Sp. z o.o. z siedzibą w T. umowę na czas określony od października 2017 r. do grudnia 2017 r. o prowadzenie usług. Przedmiotem umowy było porządkowanie dokumentacji związanej z gospodarką odpadami, na którą składają się: weryfikacja otrzymywanych dokumentów związanych z transgranicznym i krajowym przemieszczaniem odpadów oraz porządkowanie i archiwizacja ww. dokumentów w ustalonym przez strony miejscu. Strony ustaliły, iż wykonawca będzie pobierał od zamawiającego wynagrodzenie miesięczne w wysokości 600 zł, płatne na podstawie rachunku.

Jedynym (...) Sp. z o.o. z siedzibą w T. jest T. Ś. Do przedmiotu przeważającej działalności ww. spółki należy sprzedaż hurtowa metali i rud metali.

W dniu 29 września 2017 r. ubezpieczona zawarła z firmą (...) z siedzibą w W. umowę na okres 1 miesiąca tj. październik 2017 r. o prowadzenie usług. Przedmiotem umowy było uporządkowanie dokumentacji związanej z prowadzoną działalnością gospodarczą: archiwizacja i klasyfikacja dokumentów w miejscu ich przechowywania i weryfikacja otrzymywanych dokumentów pod kątem formalnym.

D. Ź. od dnia 13 czerwca 2014 r. prowadziła działalność gospodarczą w zakresie architektury. W okresie od 30 grudnia 2016 r. do 6 października 2017 r. prowadzona przez nią działalność gospodarcza była zawieszona.

Zgodnie z podatkową księgą przychód i rozchodów obrotu skarżącej w poniższy miesiącach przedstawiły się następująco:

- we wrześniu 2017 r. obroty wyniosły 500,00 zł, koszty wyniosły 0,00 zł,
- w październiku 2017 r. obroty wyniosły 1.500,00 zł, koszty wyniosły 1.049,95 zł,
- w listopadzie 2017 r. obroty wyniosły 1.100,00 zł, koszty wyniosły 661,11 zł.

W chwili zarejestrowania działalności wnioskodawczyni była w zaawansowanej ciąży.

Począwszy od dnia 16 listopada 2017 r. ubezpieczona stała się niezdolna do pracy w związku z ciążą. Dziecko urodziła w dniu (...)

Ubezpieczona wystąpiła do organu rentowego z wnioskiem o wypłatę zasiłku chorobowego za okres od 16 listopada 2017 r. do 19 listopada 2017 r., a następnie wypłatę zasiłku macierzyńskiego od dnia 20 listopada 2017 r.

W uzasadnieniu zaskarżonej decyzji z dnia 26 stycznia 2018 r. organ rentowy podniósł, iż zgłoszeniu J. S. do ubezpieczeń z tytułu prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej od dnia 26 września 2017 r. nie towarzyszył zamiar faktycznego prowadzenia tej działalności, lecz było ono czynnością pozorną, mającą na celu uzyskanie nienależnie wysokich świadczeń z funduszu ubezpieczeń społecznych w postaci zasiłku chorobowego, a następnie zasiłku macierzyńskiego, przy minimalnie wniesionej składce. Zdaniem Inspektoratu, powodem zmiany warunków zatrudnienia w firmie (...) S.A. było umożliwienie przystąpienia do dobrowolnego ubezpieczenia chorobowego z tytułu zarejestrowanej z dniem 26 września 2017 r. działalności gospodarczej, celem uzyskania świadczeń z dwóch tytułów równocześnie. Organ rentowy podkreślił, że nie bez znaczenia pozostaje fakt, że rodzice ubezpieczonej pełnią ważne funkcje w firmie (...) S.A. Wykonywanie usług ubezpieczona udokumentowała umowami i ewidencją wykonywania pracy. Jedynym z zamawiających jest mąż B. S. Organ rentowy zauważył, że w ewidencji wykonywania pracy za miesiąc wrzesień 2017 r. widnieją podpisy zamawiającego w dniach, w których umowa nie była jeszcze zawarta. Drugim zamawiającym jest firma reprezentowana przez T. Ś. - byłego pracownik firmy (...) S.A. Natomiast trzecim zamawiającym jest D. Ż., która wznowiła prowadzenie działalności od 5 października 2017 r. Organ dodał, że D. Ż. jest byłym pracownikiem brata ubezpieczonej tj. B. Ś. W ocenie organu rentowego, działalność ubezpieczonej nie przynosiła zysku, a sekwencja prowadzonych przez nią działań dowodzi że były one podejmowane dla osiągnięcia skutków prawnych innych niż te, które wynikały z treści czynności prawnej. Organ stanął na stanowisku, iż rzeczywistym celem ubezpieczonej nie było prowadzenie działalności w sposób zorganizowany, ciągły i zarobkowy, lecz wyłącznie uwiarygodnienie pozorów jej wykonywani w celu uzyskania świadczeń z ubezpieczenia społecznego w nienależnej wysokości.

Powyższych ustaleń Sąd Okręgowy dokonał na podstawie dokumentów zgromadzonych w aktach organu rentowego oraz zaferowanych przez odwołującą się, przy czym nie dał wiary dokumentom obejmującym ewidencje czasu wykonywania przez ubezpieczoną pracy zgodnie z umową (...), umową (...) oraz umową (...) w miesiącach: wrześniu 2017 r., październiku 2017 r. i listopadzie 2017 r., albowiem - w ocenie tegoż Sądu - okoliczność realizacji zawartych przez skarżącą umów o prowadzenie usług na rzecz (...) S. B. z siedzibą w K., W. R.

Sp. z o.o. z siedzibą w T., a także na rzecz (...) z siedzibą w W., nie znajduje potwierdzenia w pozostałym zgromadzonym w sprawie materiale dowodowym. Nadto - jak podnosi tenże Sąd - za odmówieniem waloru wiarygodności dokumentom w postaci ewidencji czasu realizacji umowy (...) przemawia to, iż dane zawarte w dokumencie przedłożonym przez ubezpieczoną w toku postępowania przed organ rentowym pozostają w jaskrawej sprzeczności z danymi widniejącymi na takim samym dokumencie przedłożonym przez nią w toku postępowania przed Sądem. Owa sprzeczność dotyczy tego, że w ewidencji czasu wykonywania pracy, zgodnie z umową (...) za miesiąc wrzesień 2017 r., znajdującej się w aktach organu rentowego, widnieją podpisy osoby zamawiającej, tj. B. S., świadczące o tym, że w miesiącu wrześniu 2017 r. skarżąca realizowała na rzecz firmy (...) z siedzibą w K. usługi w następujących dniach: 1, 6, 7, 8,

14, 20, 25, 28, 29, 30, natomiast z ewidencji czasu wykonywania pracy, zgodnie z umową (...) za miesiąc wrzesień 2017 r. wynika, że skarżąca realizowała na rzecz firmy (...) z siedzibą w K. usługi w następujących dniach: 27, 28, 29, 30. Według Sądu Okręgowego niemożliwym jest, aby skarżąca w miesiącu wrześniu 2017 r. świadczyła usługi na rzecz firmy (...) z siedzibą w K. w dniach: 1, 6, 7, 8, 14, 20, 25, albowiem umowa o prowadzenie usług nr (...) została zawarta dopiero w dniu 27 września 2017 r. Sąd ten odmówił wiarygodności przedstawionym przez ubezpieczoną fakturom sprzedaży usług i wykonania zestawień, albowiem na fakturach brak jest podpisu osoby uprawnionej do otrzymania rachunku. Ponadto, skarżącą nie przedstawiła zestawień, które rzekomo wykonała na rzecz odbiorców rachunku. Sąd Okręgowy podniósł przy tym, iż faktura za wykonanie czynności stanowi dokument prywatny, w myśl art. 245 k.p.c., a tym samym jest dowodem na to, że osoba, która go wystawiła, złożyła oświadczenie zawarte w dokumencie. W ocenie Sądu, zaferowane przez ubezpieczoną dowody w postaci karty ewidencji odpadów za miesiąc listopad 2017 r. oraz karty przekazania odpadów nie świadczą o prowadzeniu przez nią działalności gospodarczej, z tym, iż karta ewidencji opadów obejmuje miesiąc listopad 2017 r., a ubezpieczona począwszy od 16 listopada 2017 r. stała się niezdolna do pracy.

Sąd Okręgowy nie dał wiary zeznaniom wnioskodawczyni jakoby prowadziła działalność gospodarczą, ponieważ nie dopatrywał się racjonalności w działaniu skarżącej.

W ocenie tegoż Sądu podjęte przez wnioskodawczynię czynności w ramach zarejestrowanej działalności gospodarczej miały na celu jedynie stworzenie pozorów podjęcia przez nią wykonywania działalności gospodarczej, a nie miały na celu jej rzeczywistego prowadzenia w sposób dochodowy, stały, zorganizowany i ciągły.

Zdaniem tegoż Sądu, istota sporu w niniejszej sprawie sprowadzała się do ustalenia czy J. S., poczynając od dnia 26 września 2017 r. rzeczywiście prowadziła pozarolniczą działalność gospodarczą i czy w związku z tym podlegała obowiązkowemu ubezpieczeniu społecznemu (emerytalnemu i rentowemu oraz wypadkowemu) oraz

dobrowolnemu ubezpieczeniu chorobowemu.

Sąd ten przyjął, iż działalność gospodarcza nie jest czynnością prawną (choć w jej ramach nieodzowne jest zawieranie różnych umów cywilnoprawnych), co nie oznacza, że na gruncie prawa o działalności gospodarczej wykluczone są oceny dotyczące obejścia prawa, podobne do dokonywanych na podstawie art. 58 k.c. Przy nieostrych granicach pojęcia działalności gospodarczej, działania osób rejestrujących działalność gospodarczą mogą się rozmiąć z prawnym rozumieniem tej działalności albo iść dalej, czyli wykorzystywać instytucję dla osiągnięcia innych celów. Innymi słowy, w tej sferze również nie są wykluczone oceny zachowania ubezpieczonych, takie jak podejmowane na gruncie stosunków cywilnoprawnych w świetle art. 58 k.c. Skoro prawo cywilne stosuje się do spółek handlowych (art. 2 k.s.h.), to można przyjąć, że podobne normy mogą być podstawą oceny zachowania innych przedsiębiorców - art. 43<sup>1</sup> k.c. Zatem przywołując przepisy art. 6 ust. 1 pkt 5, art. 8 ust. 6 pkt 1, art. 12 ust. 1 i art. 13 pkt 4 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (t.j. Dz. U. z 2017 r., poz. 1778 z późn. zm. - dalej jako ustawa systemowa) oraz art. 3 ustawy z dnia 6 marca 2018 r. Prawo przedsiębiorców (Dz. U. z 2018 r. poz. 646).

Tak więc działalnością gospodarczą jest zorganizowana działalność zarobkowa, wykonywana we własnym imieniu i w sposób ciągły. Prowadzenie działalności jest przy tym kategorią obiektywną, występującą niezależnie od tego, jak ocenia ją sam przedsiębiorca oraz bez względu na to, czy dopełnia on - czy też nie - ciężących na nim obowiązków związanych z jej prowadzeniem.

Z rozpoczęciem działalności gospodarczej łączy się ściśle obowiązek wpisu do ewidencji działalności gospodarczej. Wpis ten ma charakter deklaratoryjny, legalizuje wykonywanie działalności gospodarczej i wyznacza czasowe granice bycia przedsiębiorcą. Stan ten tworzy domniemanie prawne, które może być obalone po przeprowadzeniu przeciwdowodu. Orzecznictwo Sądu Najwyższego jednoznacznie wskazuje, iż podleganie ubezpieczeniom społecznym wynika nie ze zgłoszenia prowadzenia działalności gospodarczej, ale z faktu jej rzeczywistego wykonywania. Obowiązkowi ubezpieczeń społecznych podlega osoba faktycznie prowadząca działalność gospodarczą (a więc wykonująca tę działalność), a nie osoba jedynie figurująca w ewidencji działalności gospodarczej na podstawie uzyskanego wpisu, która działalności tej nie prowadzi (nie wykonuje), a art. 6 ust. 1 pkt 5 w związku z art. 13 pkt 4 ustawy kreuje obowiązek podlegania osób prowadzących pozarolniczą działalność ubezpieczeniom z mocy ustawy od dnia rozpoczęcia wykonywania działalności do dnia zaprzestania wykonywania tej działalności.

Sąd Okręgowy wskazał, iż w ujęciu tradycyjnym działalność gospodarcza charakteryzuje się profesjonalnością, samodzielnością, podporządkowaniem zasadzie racjonalnego gospodarowania, celem zarobkowym, trwałością prowadzenia, wykonywaniem w sposób zorganizowany, a przede wszystkim uczestniczeniem w obrocie gospodarczym. Właściwości cechujące działalność gospodarczą, które powinny występować łącznie, to działanie stałe, nieamatorskie, nieokazjonalne, z elementami organizacji, planowania i zawodowości rozumianej jako fachowość, znajomość rzeczy oraz specjalizacja.

Sąd ten zauważył przy tym, iż pomimo braku ustawowego zakazu rozpoczynania i prowadzenia działalności gospodarczej przez kobietę w ciąży, to w takiej sytuacji należy zawsze ocenić, czy podejmowane przez taką ubezpieczoną czynności nie miały na celu tylko i wyłącznie pozorowania prowadzenia działalności gospodarczej. Istnieje bowiem taka ewentualność, że ubezpieczona rejestruje działalność w ewidencji nie mając w ogóle woli jej prowadzenia, a podjęte czynności na zewnątrz mają jedynie charakter fikcyjny, stwarzający pozory prowadzenia działalności i zamiaru jej prowadzenia, aby w przyszłości, po urodzeniu dziecka uzyskać stosowne świadczenia z ubezpieczeń społecznych (zasilek macierzyński).

Zatem Sąd Okręgowy stanął na stanowisku, że odwołująca w spornym okresie nie prowadziła pozarolniczej działalności gospodarczej, gdyż czynności podjęte w ramach zarejestrowanej działalności, jak i dowody przedłożone w toku niniejszego postępowania zmierzały jedynie do stworzenia pozorów prowadzenia działalności gospodarczej przez skarżącą. Działanie ubezpieczonej wyrażające się w doprowadzeniu do zmiany warunków pracy i płacy na mniej korzystne i podjęcie ryzyka prowadzenia działalności gospodarczej, Sąd ten uznał za nieracjonalne. Odwołująca bowiem wyzbyła się znacznej części stałego źródła dochodu wynikającego z tytułu zatrudniania na czas nieokreślony, przy jednoczesnej niepewności co do wyniku finansowego działalności gospodarczej. Twierdzenia ubezpieczonej, że jedną z przyczyn rozpoczęcia przez nią prowadzenia działalności gospodarczej była obawa związana z utratą zatrudnienia w spółce (...) S.A. w restrukturyzacji z siedzibą w B., należy - zadaniem Sądu Okręgowego - uznać za chybioną, albowiem art. 177 k.p. statuuje szczególną ochronę trwałości stosunku pracy kobiet w ciąży a także w okresie urlopu macierzyńskiego. Zdaniem tegoż Sądu, ubezpieczona nie miała zamiaru zarobkowego prowadzenia działalności gospodarczej i nie można w żadnym razie przyjmować, że ubezpieczona prowadziła jednoosobową działalność gospodarczą nastawioną na nieokreślony z góry czas, rozpoczynając ją w zawansowanej ciąży i mając świadomość nieuchronnie zbliżającego się dnia porodu

Zachowanie polegające na zgłoszeniu prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej jedynie po to, by osiągnąć nieuzasadnione świadczenie w znacznej wysokości, kosztem innych osób ubezpieczonych, pozostaje w sprzeczności z zasadami współzycia społecznego i jest nieważne z mocy art. 58 § 2 k.c.

Według tegoż Sądu, odwołująca się naruszyła zasadę równego traktowania wszystkich ubezpieczonych wyrażoną w art. 2a ustawy systemowej, jak również zasadę ekwiwalentności opłacanych składek w stosunku do uzyskiwanych świadczeń. Stan ciąży nie może dyskryminować kobiety, ale też nie powinien jej premiować (uprzywilejowywać) ponad uznane standardy, wynikające z przepisów i zasad prawa ubezpieczeń społecznych.

Sąd ten podkreślił, że sam fakt, że odwołująca zarejestrowała prowadzenie działalności gospodarczej i zgłosiła się do ubezpieczenia społecznego oraz wytworzyła inne dokumenty związane z działalnością - nie stanowią dowodu, że rzeczywiście prowadziła działalność gospodarczą w sposób stały, zorganizowany, ciągły i racjonalny. Zdaniem Sądu Okręgowego chronologia zdarzeń, stan zaawansowanej ciąży, podstawa wymiaru składek, wysokość przychodu z tytułu działalności gospodarczej, mając na uwadze doświadczenie życiowe, wskazuje, iż działania wnioskodawczynie miały na celu próbę "legalizacji" rzekomo prowadzonej działalności gospodarczej, a w istocie zmierzały do uzyskania jak najwyższych świadczeń z ubezpieczenia chorobowego.

Wskazane okoliczności - w ocenie tegoż Sądu - uzasadniają ustalenie, że zgłoszenie prowadzenia działalności gospodarczej było czynnością pozorną - w rozumieniu art. 83 k.c. - i nastąpiło wyłącznie w celu uzyskania świadczeń z ubezpieczenia społecznego. Zasadnie zatem uznał organ rentowy, że ubezpieczona, jako osoba prowadząca pozarolniczą działalność gospodarczą, nie podlega obowiązkowemu ubezpieczeniu emerytalnemu, rentowym, wypadkowemu oraz dobrowolnemu ubezpieczeniu chorobowemu od 26 września 2017 r.

Mając na uwadze przedstawione okoliczności Sąd Okręgowy, na podstawie art. 477<sup>14</sup> § 1 k.p.c., odwołanie oddalił. W apelacji od zaprezentowanego rozstrzygnięcia ubezpieczona zarzuciła Sądowi pierwszej instancji:

1. błędy w ustaleniach faktycznych i naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. poprzez:

a) przekroczenie granic swobodnej oceny dowodów i uczynienie jej dowolną, a w konsekwencji doprowadzenie do sprzeczności wniosków końcowych Sądu z zebraniem materiałem dowodowym, polegającej na uznaniu, iż odwołująca się od dnia 26 września 2017 r. nie prowadziła działalności gospodarczej, więc nie podlega ubezpieczeniom społecznym z tego tytułu, podczas gdy zebrany w sprawie materiał dowodowy, w tym dokumenty przedłożone przez odwołującą się jednoznacznie wskazują, na faktyczne prowadzenie działalności gospodarczej w rozumieniu art. 3 ustawy Prawo przedsiębiorców;

b) poczynienie przez Sąd sprzecznych wzajemnie ustaleń faktycznych polegających na tym, iż z jednej strony Sąd wskazuje, że odwołująca się nie prowadziła działalności gospodarczej po dokonaniu zgłoszenia działalności gospodarczej (po dniu 26 września 2017 r.), a z drugiej strony Sąd ustalił, iż odwołująca się uzyskiwała przychód z prowadzonej działalności gospodarczej, powyższe ustalenia wykluczają się wzajemnie, ponieważ gdyby odwołująca się nie prowadziła działalności gospodarczej to nie osiągałaby przychodu, tymczasem odwołująca się prowadziła po dniu 26 września 2017 r. działalność gospodarczą i faktycznie osiągała z tego tytułu przychód;

c) brak wszechstronnej oceny i pominięcie części materiału dowodowego w postaci przesłuchania odwołującej się, co skutkowało wskazaniem przez Sąd, iż ewidencja czasu wykonywania przez odwołującą się pracy na podstawie umów:

(...), (...) oraz (...) jest niewiarygodna, podczas gdy odwołująca się w trakcie przesłuchania wytłumaczyła nieścisłości w powyższej ewidencji (dotyczącej umowy (...)), co do czego Sąd nie odniósł się w uzasadnieniu wyroku;

d) braku wszechstronnej oceny i pominięcia części materiału dowodowego w postaci treści umów zawieranych przez odwołującą się w ramach jej działalności, tj. umów: I/ (...), (...) oraz (...) z uwagi na brak podpisów, co skutkowało odmową przez Sąd wiarygodności przedstawionym przez odwołującą się faktur

(de facto rachunków, ponieważ odwołująca się, jako zwolniona z podatku VAT, nie wystawia faktur), podczas gdy umów: I/ (...), (...) oraz (...) wynika, że kontrahenci odwołującej się upoważnili odwołującą się do wystawiania rachunków bez ich podpisów;

e) sprzecznej z zasadami logiki oceny dowodu w postaci karty ewidencji odpadów za miesiąc listopad 2017 r. i uznania, że odwołująca się nie mogła sporządzić tej karty, ponieważ od 16 listopada 2017 r. przebywała na zwolnieniu, podczas gdy odwołująca się do dnia 16 listopada 2017 r. pracowała, wobec czego do tego dnia mogła wypełnić tę kartę, również po okresie niezdolności do pracy w czasie urlopu macierzyńskiego odwołująca się kontynuowała swoją działalność gospodarczą i prowadziła dokumentację w dalszym zakresie, co wynika z przesłuchania odwołującej się i dokumentów związanych z prowadzoną działalnością, przedłożonych przez odwołującą się, na których widnieje np. data grudniowa 2017 r.;

f) brak wszechstronnej oceny i pominięcie części materiału dowodowego w postaci przesłuchania odwołującej się w zakresie w jakim odwołująca się wskazała, że nadal prowadzi działalność gospodarczą, co stoi w sprzeczności z twierdzeniem Sądu, iż zarejestrowanie działalności gospodarczej zmierzało jedynie do uzyskania najwyższych świadczeń z ubezpieczenia chorobowego, gdyby jednak tak było to odwołująca się obecnie nie prowadziłyby działalności gospodarczej;

g) odmowę wiary zeznaniom odwołującej się z uwagi na fakt, iż w ocenie Sądu działania odwołującej się nie były racjonalne, podczas gdy wniosek przeciwny wynika z całokształtu materiału dowodowego;

h) brak wszechstronnej oceny i pominięcie części materiału dowodowego w postaci fragmentów z przesłuchania odwołującej się oraz na tej podstawie wprowadzenia

(z pobieżnej oceny materiału dowodowego) błędnych wniosków końcowych sprzecznych z zasadami logiki oraz doświadczeniem życiowym, ponieważ odwołująca się w trakcie przesłuchania wskazała, iż decyzję o rozpoczęciu własnej działalności gospodarczej podjęła m.in.:

- z uwagi na znaczną odległość od swojego miejsca zamieszkania do siedziby jej pracodawcy (60 km w jedną stronę);

- ze względu na obawę utraty pracy uzasadnioną tym, że jej pracodawca w owym czasie znajdował się w stanie restrukturyzacji, przez co ryzyko zwolnienia odwołującej się było realne (do czego odnosi się również jeden z następujących zarzutów apelacji);

- z powodu tego, iż w ramach działalności gospodarczej odwołująca się ma możliwość rozwijania jej zainteresowań zawodowych w zakresie gospodarki odpadami oraz dokumentacją w obrocie gospodarczym, w tym w obrocie międzynarodowym, czym odwołująca się nie zajmuje się w ramach jej zatrudnienia w spółce (...) S.A. wobec powyższych okoliczności uzasadniających rozpoczęcie prowadzenia przez odwołującą się własnej działalności gospodarczej, sprzeczne z zasadami logiki oraz doświadczeniem życiowym są twierdzenia Sądu, iż działania odwołującej się wyrażające się w doprowadzeniu do zmiany warunków pracy i płacy na rzekomo mniej korzystne podjęcie ryzyka prowadzenia działalności gospodarczej należy uznać za nieracjonalne;

2. naruszenie przepisów prawa procesowego, tj. art. 3 w związku z art. 232 k.p.c. w związku z art. 234 k.p.c. polegające na odwróceniu przez Sąd zasad rozkładu ciężaru dowodowego i przerwaniu na odwołującą się konieczności wykazywania faktu prowadzenia działalności gospodarczej, w sytuacji, kiedy jeszcze na etapie postępowania prowadzonego przez organ rentowy zostały przedłożone dokumenty z nią związane, nadto w sytuacji, kiedy zgłoszenie prowadzenia działalności gospodarczej we właściwym rejestrze rodzi domniemanie prawne i którego obalenie wymaga przeciwdowodu ze strony organu rentowego, a także w sytuacji, kiedy fakt prowadzenia działalności gospodarczej potwierdza materiał dowodowy zgromadzony w sprawie;

3. naruszenie przepisów prawa procesowego, tj. art. 224 § 1 k.p.c., poprzez brak udzielenia głosu stronom przed zamknięciem rozprawy i przez to uniemożliwienie przedstawienia przez stronę odwołującą się końcowego stanowiska w sprawie, opartego na całościowym materiale dowodowym zebrany w sprawie, co mogłoby mieć wpływ na wnioski końcowe Sądu i zapadły w sprawie wyrok, a nadto stanowiło pozbawienie odwołującej się możliwości obrony jej praw w procesie w rozumieniu art. 379 pkt 5 k.p.c.;

4. naruszenie art. 232 k.p.c. w zw. z art. 233 § 1 k.p.c. w zw. z art. 129 § 4 k.p.c. poprzez brak przeprowadzenia przez Sąd I instancji inicjatywy dowodowej z urzędu, np. dowodu z przesłuchania świadków z urzędu, jak również brak wezwania do okazania oryginałów dokumentów, w sytuacji, gdy Sąd I instancji powziął wątpliwości dot. materiału dowodowego (por. uzasadnienie wniosków dowodowych poniżej), których nie ujawnił stronom (a o których odwołująca się uzyskała wiedzę dopiero podczas zapoznania się z uzasadnieniem wyroku), co pozwoliłoby na zgłoszenie stosownych wniosków dowodowych na etapie postępowania przed Sądem I instancji i niewątpliwie miałyby wpływ na wynik sprawy (z uwagi na wykazanie okoliczności redukcji etatu w spółce (...) S.A., złej sytuacji finansowej spółki (...) S.A., brak ochrony trwałości stosunku pracy Odwołującej się z uwagi na trwające postępowanie sanacyjne w spółce (...) S.A., fakt rzeczywistego świadczenia usług przez Odwołującą się jako przedsiębiorcę), co w konsekwencji doprowadziło Odwołującą się do niemożności obrony jej praw w procesie;

5. naruszenie przepisów prawa materialnego, tj. art. 58 k.c. poprzez jego niewłaściwe zastosowanie, jako, iż przepi ten nie może stanowić podstawy orzekania w przedmiotowej sprawie z zakresu ubezpieczeń społecznych;

6. naruszenie przepisów prawa materialnego, tj. art. 177 § 4 k.p. w zw. z art. 300 Prawa restrukturyzacyjnego, poprzez jego niezastosowanie i uznanie, że odwołująca się jako kobieta w ciąży, a także w okresie urlopu macierzyńskiego, była objęta szczególną trwałością stosunku pracy, podczas gdy zgodnie z powyższymi przepisami pracodawca odwołującej się, wobec którego toczyło się postępowanie sanacyjne, mógł wypowiedzieć, jak również

rozwiązać umowę o pracę z odwołującą się w okresie ciąży, a także w okresie Jej urlopu macierzyńskiego, ponieważ szczególna ochrona z art. 177 k.p. nie obejmowała odwołującej się, a tym samym odwołująca się miała realne podstawy dot. utraty zatrudnienia i decyzja o rozpoczęciu działalności gospodarczej była racjonalna;

7. naruszenie przepisów prawa materialnego, tj. art. 20 ust. 3 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, jako, iż organ rentowy ani Sąd nie są uprawnieni do kwestionowania podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne, w tym dobrowolne ubezpieczenie chorobowe, osoby prowadzącej działalność gospodarczą, jeżeli zadeklarowana przez nią podstawa mieści się w granicach ustawowo określonych, jak to miało miejsce w przypadku odwołującej się;

8. naruszenie prawa materialnego, tj. art. 6 ust. 1 pkt 5 w zw. z art. 11 ust. 2 w zw. z art. 13 ust. 4 w zw. z art. 9 ust. 1 i 1a ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych poprzez ich niezastosowanie w sytuacji, gdy odwołująca się prowadzi działalność gospodarczą, a z tytułu umowy o pracę osiąga wynagrodzenie poniżej minimalnego wynagrodzenia za pracę, a w związku z tym ma prawo do dobrowolnego zgłoszenia się do ubezpieczenia chorobowego.

W oparciu o przedstawione zarzuty, apelująca wniosła o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez uwzględnienie odwołania w całości, tj. ustalenie, iż odwołująca się jako osoba prowadząca pozarolniczą działalność gospodarczą podlega obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowemu, wypadkowemu oraz dobrowolnie ubezpieczeniu chorobowemu od dnia 26 września 2017 r.; zasądzenie od organu rentowego na rzecz odwołującej się zwrotu kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym według norm prawem przepisanych.

Skarżąca wniosła nadto o dopuszczenie dowodów w postaci:

- wydruku s. 49 Monitora Sądowego i Gospodarczego z dnia 24 stycznia 2017 r., poz. 2593, MSIG 16/2017 (ogłoszenie dot. otwarcia postępowania sanacyjnego (...) S.A.);

- wydruku zrzutu ekranu z dnia 27.12.2018, g. 22:26 zawierającego maila odwołującej się z dnia 27.02.2018, g. 09:52 ze wskazaniem przyczyn rozbieżności w dowodach;

- zeznań świadków: B. S., P. Ś., P. Z. na okoliczności rzeczywistego prowadzenia działalności gospodarczej przez pozwaną, przyczyn rozbieżności w ewidencji czasu pracy za 09.2017, złej sytuacji finansowej (...) S.A. w związku z otwarciem postępowania sanacyjnego i zwolnieniami pracowników, przyczyn i okoliczności redukcji etatu Odwołującej się oraz rozpoczęcia i prowadzenia działalności gospodarczej, w tym kontynuowania jej prowadzenia na urlopie macierzyńskim.

Według skarżącej potrzeba powołania się na ww. dowody wynika dopiero na etapie postępowania apelacyjnego, gdyż z uzasadnienia zaskarżonego wyroku odwołująca się dowiedziała się, że:

a) kwestionowana jest przez Sąd I instancji wiarygodność przedłożonych przez odwołującą się dowodów (organ rentowy nie kwestionował wiarygodności dowodów na etapie postępowania przed Sądem I instancji);

b) kwestionowana jest realność świadczenia przez nią jako przedsiębiorcę usług na rzecz podmiotów trzecich (organ rentowy zarówno na etapie postępowania administracyjnego, jak i na etapie postępowania sądowego nie kwestionował faktu świadczenia usług, lecz wskazywał jedynie, iż odwołująca się nie jest przedsiębiorcą, bo nie osiągnęła zysku z prowadzonej działalności - tj. koszty przewyższyły przychody);

c) wbrew zeznaniom odwołującej się Sąd I instancji uważa, iż odwołująca się po przejściu na urlop macierzyński zaniechała prowadzenia działalności gospodarczej oraz

d) Sąd I instancji uważa, iż obawa zwolnienia odwołującej się ze spółki (...) S.A. w restrukturyzacji nie była realna skoro odwołująca się wg Sądu I instancji była objęta ochroną trwałości stosunku pracy, podczas gdy w postępowaniu sanacyjnym kobiety w ciąży nie są chronione przed zwolnieniem, a świadek P. Z. może potwierdzić okoliczności redukcji etatu odwołującej się i założenia przez nią działalności gospodarczej, wiarygodność dokumentów przedłożonych przez odwołującą się, jak i zaistnienie ryzyka zwolnienia odwołującej się z uwagi na to, że wobec pracodawcy odwołującej się toczyło się postępowanie sanacyjne i zła kondycja finansowa powodowała zmiany umów z pracownikami, jak również zwolnienia pracownicze (świadek pracuje w spółce (...) S.A.).

Organ rentowy wniosł o oddalenie apelacji oraz o zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym.

## **Uzasadnienie prawne**

Sąd Apelacyjny ustalił i zważył, co następuje:

Przyjmując ustalenia poczynione przez Sąd pierwszej instancji, jako własne, uznał, że apelacja nie zasługuje na uwzględnienie.

1. Przypomnieć należy, iż na podstawie art. 6 ust. 1 pkt 5 ustawy systemowej osoby prowadzące pozarolniczą działalność gospodarczą podlegają obowiązkowi ubezpieczenia emerytalnego i rentowego, zaś z mocy art. 12 tej ustawy, także obowiązkowi ubezpieczenia wypadkowego. Jednocześnie na podstawie art. 11 ust. 2 ustawy systemowej podlegają na swój wniosek dobrowolnie ubezpieczeniu chorobowemu. Pojęcie osoby prowadzącej działalność pozarolniczą zostało zdefiniowane na potrzeby ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych w jej art. 8 ust. 6 i dotyczy osób wykonujących różnego rodzaju działalność na własny rachunek. Za osobę prowadzącą pozarolniczą działalność ustawa uznaje osobę (fizyczną) prowadzącą działalność gospodarczą na podstawie przepisów o działalności gospodarczej lub innych przepisów szczególnych (art. 8 ust. 6 pkt 1 ustawy). Zgodnie zaś z art. 13 pkt 4 ustawy systemowej obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym, chorobowym i wypadkowemu podlegają osoby fizyczne prowadzące działalność pozarolniczą - od dnia rozpoczęcia wykonywania działalności do dnia zaprzestania wykonywania tej działalności, z wyłączeniem okresu, na który wykonywanie działalności zostało zawieszona na podstawie przepisów ustawy o swobodzie działalności gospodarczej. Przepis ten odnosi się do faktycznego wykonywania działalności pozarolniczej, w tym działalności gospodarczej. Pojęcie to należy rozumieć w sposób przyjęty w ustawie z dnia 1 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej. Oznacza to, że wykonywanie pozarolniczej działalności w rozumieniu przepisów ustawy systemowej, to rzeczywista działalność o cechach określonych w art. 2 ustawy o swobodzie działalności gospodarczej, czyli zarobkowa działalność wytwórcza, budowlana, handlowa, usługowa oraz poszukiwanie, rozpoznawanie i wydobywanie kopalin ze złóż, a także działalność zawodowa, wykonywana w sposób zorganizowany i ciągły. W literaturze i orzecznictwie przyjmuje się, że działalnością gospodarczą jest działalność wskazująca zawodowy, czyli stały charakter, w tym powtarzalność podejmowanych działań, podporządkowanie regułom zysku i opłacalności (lub zasadzie racjonalnego gospodarowania) oraz uczestnictwo w działalności gospodarczej (por. uchwałę Sądu Najwyższego z dnia 6 grudnia 1991 r., III CZP 117/91 oraz z dnia 23 lutego 2005 r., III CZP 88/04, a także wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 15 września 2005 r., FSK 2643/04).

2. Sąd Okręgowy trafnie wskazuje, że działalność gospodarcza nie jest czynnością prawną (choć w jej ramach nieodzowne jest zawieranie różnych umów cywilnoprawnych), co nie oznacza, że na gruncie prawa o swobodzie działalności gospodarczej wykluczone są oceny dotyczące obejścia prawa, podobne do dokonywanych na podstawie art. 58 k.c. Przy nieostrych granicach pojęcia działalności gospodarczej (art. 2 ustawy o swobodzie działalności gospodarczej) działania osób rejestrujących działalność gospodarczą mogą się rozmiącać z prawnym rozumieniem tej działalności albo iść dalej, czyli wykorzystywać instytucję dla osiągnięcia innych celów. Zatem również w tej sferze nie są wykluczone oceny zachowania ubezpieczonych, takie jak podejmowane na gruncie stosunków cywilnoprawnych w świetle art. 58 k.c. Skoro prawo cywilne stosuje się do spółek handlowych (art. 2 k.s.h), to można przyjąć, że podobne normy mogą być podstawą oceny zachowania innych przedsiębiorców (art. 43<sup>1</sup> k.c.).

3. Wobec powyższego podnieść należy, iż w doktrynie wypracowano stanowisko, że do uznania określonej przedmiotowo działalności za działalność gospodarczą konieczne jest łączne zaistnienie trzech jej cech funkcjonalnych: kryterium ekonomicznej klasyfikacji działalności; zarobkowych celach działalności; sposobie wykonywania działalności gospodarczej ze względu na organizację i częstotliwość (zob. C. Kosikowski: Ustawa o swobodzie działalności gospodarczej, Komentarz, Warszawa 2013). Wobec tego nie stanowi działalności gospodarczej działalność wykonywana okresowo i sporadycznie

(por. wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 19 marca 1991 r., II SA 898/90 oraz z dnia 17 września 1997 r., II SA/Wa 1089/96), a także działalność jeśli nie jest ona prowadzona w celu osiągnięcia dochodu (zarobku rozumianego jako nadwyżka przychodów nad poniesionymi kosztami. W opisywanym znaczeniu ubezpieczenie społeczne nie jest celem głównym działalności gospodarczej. Celem tym jest zarobek, czyli dochód pokrywający w pełni koszty działalności, w tym ubezpieczenia społecznego, a ponadto wystarczający na utrzymanie oraz rozwój przedsiębiorcy. Oczywiście sytuacja finansowa może ulegać zmianie. Wykracza jednak poza normalne granice ryzyka prowadzenia działalności gospodarczej sytuacja stale skrajnie nietypowa. Polega na rozpoczynaniu i utrzymywaniu przez rejestrującego działalność gospodarczą stanu, w którym możliwe do osiągnięcia dochody są znikome w relacji do ponoszonych kosztów. Wola i świadomość mają wówczas znaczenie, bo same dowodzą, że rejestrujący działalność co najmniej godzi się na taką sytuację. Powstaje jednak pytanie w jakim celu, skoro tak prowadzona

(utrzymywana) działalność od początku jest weryfikowana przez konsumentów oferowanych usług (rynek).



4. Tak więc, słusznie Sąd pierwszej instancji podkreślał, że działalność gospodarcza powinna mieć charakter zarobkowy, bowiem wykonywanie działalności z reguły (definicji) polega na powtarzalności podjętych działań, które podporządkowane są regułom zysku i opłacalności. Ubezpieczenia społeczne są wówczas jedynie pochodną takiej działalności (pracy), dlatego założeniem wyjściowym rejestrowanej działalności gospodarczej nie powinno być tylko uzyskanie zasiłków z ubezpieczenia chorobowego.

W niniejszej sprawie zakwestionowano przesłankę zarobkowego charakteru prowadzonej przez J. S. działalności w odniesieniu do zadeklarowania przez odwołującą się podstawy wymiaru składki na ubezpieczenie chorobowe, oraz zakres odbiorców świadczonych przez nią usług (art. 2 ustawy o swobodzie działalności gospodarczej). Powtórzyć zaś trzeba za Sądem Najwyższym, iż określenie celu działania może być elementem istotnym w ocenie tytułu podlegania ubezpieczeniom społecznym. Pozorność może składać się na obejście prawa, co ujawniło się w wielu podobnych sprawach, których przykładem może być działanie polegające na obejściu przepisów o składkach na podstawie pozornego tytułu ubezpieczenia społecznego (zob. choćby wyroki Sądu Najwyższego: z 5 lipca 2012 r., UK 101/12, i z dnia 20 czerwca 2017 r., I UK 252/16).

W realiach niniejszego sporu należy wskazać, że ubezpieczona na cztery miesiące przed planowaną datą porodu zarejestrowała działalność gospodarczą oraz z własnej inicjatywy - co przyznała na rozprawie apelacyjnej - doprowadziła do obniżenia wymiaru czasu pracy poniżej połowy etatu u zatrudniającego ją pracodawcy, co prowadziło do objęcia ubezpieczeniami społecznymi z tytułu prowadzenia pozarolniczej działalności. W okresie wyczekiwania (od września do listopada 2017 r.), o jakim mowa w art. 4 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 25 czerwca 1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa (90 dni) nawiązała współpracę z trzema podmiotami, czyli z mężem (na czas nieokreślony), a także ze spółką, w której współnikiem jest jej brat (na 3 miesiące) oraz osobą, która w trakcie zawierania umowy miała zawieszona działalność gospodarczą (na miesiąc). Podkreślenia wymaga, iż według zwartej umowy ubezpieczona miała uzyskiwać wynagrodzenie za usługi świadczone dla firmy męża B. S., pozostając z nim - według oświadczenia złożonego na rozprawie apelacyjnej - w ustroju wspólności majątkowej małżonków. Przychody z prowadzonej przez J. S. działalności wyniosły:

- we wrześniu 2017 r. - 500 zł;
- w październiku 2017 r. - 1.500 zł;
- w listopadzie 2017 r. - 1.100 zł, zaś jako podstawę wymiaru składek (pomimo możliwości wykorzystania preferencyjnych składek) wskazała:
  - za wrzesień 2017 r. - 426,30 zł;
  - za październik 2017 r. - 10.657,50 zł;
  - za listopad 2017 r. - 2.557,80 zł.

Na posiedzeniu wyznaczonym na rozprawę apelacyjną J. S. podała, że składki opłaciła z własnych oszczędności. Podała także, iż po zakończeniu urlopu macierzyńskiego powróciła do pracy w spółce (...) na 4/5 etatu za wynagrodzeniem w miesięcznej wysokości ok. 3.000 zł brutto. Z działalności gospodarczej opłaca jedynie składkę zdrowotną w wysokości ok. 300 zł.

W świetle przytoczonych okoliczności sprawy, działania J. S. nie mogły być zakwalifikowane jako rozpoczęcie i prowadzenie działalności gospodarczej, w rozumieniu art. 2 ustawy o swobodzie działalności gospodarczej. Elementem kreującym działalność gospodarczą jest jej zarobkowy charakter, co oznacza, że osoba podejmująca działalność przeprowadza przynajmniej orientacyjną kalkulację jej opłacalności. Kalkulacja taka przez odwołującą się nie była przeprowadzona a uzyskane przychody, jak ustalił Sąd pierwszej instancji stanowiły kwotę, która nie pozwalała na zapłatę składek na ubezpieczenia społeczne i ubezpieczenie zdrowotne od wskazanej podstawy, bowiem ten przychód znacząco przewyższały. Jak należy zakładać, składki te zostały opłacone z majątku wspólnego małżonków S., zaś mąż ubezpieczonej był jej jedynym klientem, związanym stałą umową, który płacił za usługi również ze wspólnego majątku. Wobec powyższego w sytuacji, gdy - tak jak w niniejszej sprawie - od samego początku wymiernym, stałym i założonym z góry kosztem, niezajdującym pokrycia w przewidywanych zyskach, staje się opłacenie składek na ubezpieczenia społeczne w wysokości wielokrotnie przekraczającej ustawowe minimum, należy przyjąć, że z założenia wynik finansowy jest nieistotny. W rezultacie działanie takie (skierowane do wąskiego kręgu odbiorców - rodziny i znajomych) jako nieposiadające wskazanej wyżej właściwości, jaką jest podporządkowanie zasadzie racjonalnego gospodarowania, nie może być uznane za rozpoczęcie i prowadzenie działalności gospodarczej. Wreszcie wypada zauważyć, że obawa utraty zatrudnienia w Spółce (...), nie była realna, skoro po zakończeniu urlopu macierzyńskiego powróciła do pracy w spółce (...) na 4/5 etatu za wynagrodzeniem w miesięcznej wysokości ok. 3.000 zł brutto, zaś z działalności gospodarczej opłaca jedynie składkę zdrowotną w wysokości ok. 300 zł.

5. Tak więc, nie stanowi tytułu ubezpieczenia społecznego z art. 6 ust. 1 pkt 5 ustawy systemowej zarejestrowanie działalności gospodarczej (świadczonej dla 3 klientów z grona rodziny i znajomych) na cztery miesiące przed planowanym porodem, połączone z celowym opłacaniem składek na ubezpieczenia społeczne dla uzyskania świadczeń z tego ubezpieczenia w związku ze spodziewaną niezdolnością do pracy, liczonych od wysokiej podstawy wymiaru składek, wielokrotnie przewyższających dochody, czyli gdy profitem takiego zachowania ma być wykorzystanie systemu ubezpieczeń społecznych wbrew zasadzie solidaryzmu ubezpieczonych (por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 21 września 2017 r.,

I UK 366/16 i z dnia 18 grudnia 2018 r., II UK 413/17 oraz postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 26 czerwca 2019 r., I UK 281/18).

6. Przechodząc do wniosków dowodowych zawartych w apelacji wskazać należy, iż na posiedzeniu wyznaczonym na rozprawę przed Sądem pierwszej instancji w dniu 10 października 2018 r. profesjonalny pełnomocnik procesowy ubezpieczonej cofnął wniosek o przeprowadzenie dowodów z zeznań świadków P. Ś. i B. S., zatem ponowienie tego wniosku dowodowego w apelacji nie wypełnia warunku nowości o jakim mowa art. 381 k.p.c. Pamiętać przy tym trzeba, że skuteczność powołania nowych dowodów przed sądem odwoławczym jest obwarowana nie tylko przesłankami z art. 381 k.p.c., lecz także przesłankami z art. 217 § 2 k.p.c. (w związku z art. 391 k.p.c.). Sąd drugiej instancji może więc oddalić wniosek dowodowy strony apelującej także wówczas, gdy nie ma on związku z przedmiotem apelacji lub powołano go jedynie dla zwłoki (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 12 maja 1999 r., II CKN 292/98). Również w postępowaniu drugoinstancyjnym obowiązuje zasada, że przedmiotem dowodu są jedynie fakty mające istotne znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy, determinowanego treścią powództwa lub wniosku (art. 227 w zw. z art. 391 § 1 w zw. z art. 13 § 2 k.p.c.). W tym kontekście podnieść trzeba, że świadek P. Z. miał potwierdzić okoliczność redukcji etatu i ryzyka zwolnienia ubezpieczonej wobec toczącego się postępowania sanacyjnego, gdy tymczasem z wyjaśnień ubezpieczonej przedstawionych na rozprawie apelacyjnej wynika, że po urlopie macierzyńskim powróciła do zatrudnienia na 4/5 etatu, zaś fakt prowadzenie wobec pracodawcy ubezpieczonej postępowania sanacyjnego od grudnia 2016 r. nie był między stronami sporny i nie wymagał dowodu. Jednocześnie Sąd Apelacyjny uznał, że świadectwa ukończenia szkoleń we wrześniu 2018 r. oraz w grudniu 2019 r. nie mają znaczenia dla oceny prowadzenia działalności gospodarczej w okresie od września do listopada 2017 r.

Konkludując, Sąd drugiej instancji, na mocy art. 385 k.p.c., oddalił apelację.

O kosztach procesu Sąd Apelacyjny orzekł, na podstawie art. 98 k.p.c. w § 10 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz. U. z 2015 r. poz. 1804).

Sędzia Sędzia Sędzia

*Tekst orzeczenia pochodzi ze zbiorów sądów powszechnych.*